

BÜYÜ NEDİR?

(...dünden devam)

Arapçası "*sihr*" olan büyü, gizli, ince, anlaşılması güç olaydır. İnceliğinden dolayı sabah vaktine de seher denmiştir. *Sihr* hakkı bâtıl, batılı hak göstermek ve çıkar sağlamak amacıyla yapıldığından kötüdür; imansızlığa, ahlâksızlığa dayanır.

Büyü, doğaüstü âlem ile bağ kurarak varlıklar üzerinde etki yapma amacını taşır. Bunun bir kısmı tamâmen yalandır, bir kısmı da hakîkatle hayâlin karışımıdır. Yâni bir kısmı az çok bir gerçeğe dayanır, ama bu gerçeğe pek çok yalan karıştırılmıştır.

Âyette şeytanların, insanlara büyüü ve bir de Bâbil'de Hârut ve Mârût isimli iki meleğe indirileni öğrettikleri ifâde ediliyor. Âyetin bu kısmı üzerinde tefsîrciler birçok düşünce belirtmişlerdir: Bir kısmı burada mâ'yı nâfiye (olumsuz edatı) kabûl ederek: "Bâbil'de Hârût ve Mârût adında iki meleğe bir şey indirilmedi" diye mânâ vermiştir ki, âyetin alt tarafı bu mânâyı uygun değildir. Bu mânâyı verenlerin maksadı, meleklerin, insanlara büyü öğretmelerini kabûl etmemektir. Hakikatte buna lüzum yoktur. **Çünkü âyet, büyü ile meleklerle indirileni ayırmaktadır:** "*Onlar, insanlara büyüü, bir de iki meleğe indirileni öğretiyorlar*" diyor. Şeytanlar, bu ikisini birbirine karıştırarak bir yığın hayâlât, vafk, tılsım ortaya atmışlardır. Demek ki, melekler, insanlara büyüü değil, büyüünün de dayandığı temel bilgiyi vermişlerdir.

Her bilgi iyidir. Büyünün kendisi de bilgi olarak kötü değildir. Allah, akıl sahibi insanların, her bakımdan bilgi sahibi olmalarını istemiş ve bu bilgilerini kötüye kullanıp kullanmayacaklarını sınamak dilemiştir. Bunun için göksel güçler olan melekleri görevlendirmiş, melekler insanlara ilham ile bilgiler vermişlerdir. Peygamberin dışındaki insanlar, meleklerden ancak ilham ile bilgi alabilirler.

Âyette geçen iki melek, aslında meleklerden ilham alma derecesine **yükselen iki melek ruhlu insandır.** İyiliklerinden dolayı bunlara **"iki melek"** denmiştir. Bu mânâyı veren müfessirler olduğu gibi, "*melekeyn*"

kelimesindeki lâmi kesre ile

"melikeyn

" şeklinde okuyanlar da vardır. İbn Abbâs, Hasan-ı Basrî, Ebû'l-Esved (ed-Duelî) ve Dahhâk böyle okumuşlardır (Âlûsî, Ruhu'l-Me'ânî. 1/342). O zaman

"Bâbil'de iki krala indirileni öğretiyorlardı"

demek olur. Gerçekten krallık kurumunun kökünde de büyü'nün bir çeşidi olan etkileme vardır. Çünkü krallık, söz ve davranışlarıyla insanları etkilemek, kendine bağlayıp yönetmektir. O takdirde indirme, ilham etme anlamına gelir.

Özetle, diğer bilgiler olduğu gibi, büyü'nün dayandığı temel bilgi de Bâbil'de iki melek ruhlu insana veya iki krala melekler tarafından ilham edilmiştir. Ama kötüye kullanılmak üzere değil, sadece bilinmek ve şerrinden korunmak üzere ilham edilmiştir. (Çünkü Bâbilliler, büyü işleriyle uğraşıp duruyorlardı. İnsanları bunların şerrinden korumak için büyü'nün ne olduğu, hangi sebepler zincirinin düzenlenmesinden oluştuğu iki insana ilham edildi. Aslında insana olağanüstü gelen büyü, yalnız erbâbınca bilinen, başkalarına gizli kalan sebeplerin düzenlenmesinden oluşan bir olaydır. Herhangi bir olayın sebebi bilinmezse, büyü gibi görünür. Ama sebebi anlaşıncaya kadar, gariplikten çıkar. Meselâ: bugün doğa güçlerinden yararlanılarak yapılan uçak, ta Amerika'da olan bitenleri gözümüzün önüne getiren televizyon, bin yıl önceki insanlar için büyük bir büyüdür.

İşte basit olayların dahi büyü gibi görüldüğü Mezopotamya insanları arasında iki kişi, diğer insanların kavrayamayacağı birtakım olayların kanunlarını keşfetmişler ve bunu talebelerine öğretirken kötüye kullanmamalarını söylemişlerdi. Fakat Bâbilliler ve Bâbil'de esaretleri sırasında onlardan garip olayları öğrenen Yahudiler, birçok hurafeyi de katarak bu bilgileri kötüye kullandılar, büyü yaptılar. Büyü, o zamanlar doğa bilimleriyle karıştı. Bir filozof, aynı zamanda büyücü idi.

Dediğimiz gibi öğrenme merakı, insanı her şeyi bilmeğe iter. Bugün pozitif bilimler de öyle değil midir? Elektrik bilgisi, parlak bir bilimdir. Fakat o bilgiden yararlanarak herkesin ayak bastığı merdiven parmaklarına gizli bir kablo ile elektrik verip insanları öldürmek büyüdür. Atom bilgisi yücedir. Atomu insanlığın yararına kullanıp enerji üretmek güzeldir. Fakat bir atom bombasıyla bir kenti, bir ülkeyi öldürmek büyüdür. O halde, melek büyü öğretir mi, diye düşünmeğe lüzum yoktur. Melek büyü öğretmiyor. **O, birtakım bilim kanunlarını ilhâm ediyor. İnsanların, bu bilgileri kötüye kullanmaları büyü oluyor.**
